

לקחי מכירת יוסף לאור נרות התנוכה מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

לא אחת אנו מעיינים בפרשת השבוע לאור מאורעות שאנו מצויים בהם, ואנו יכולים לראות מה ניתן ללמוד מן העבר אל ההווה ואל העתיד, במיוחד כאשר פרשת השבוע סמוכה להדלקת נרות חנוכה, ומהם ניתן להפיק לקחים להווה ולעתיד. בפרשה כידוע, מסופר שיוסף יעקב מתיישב בארץ מגורי אביו, לאחר הבריחה מעשו ושהותו אצל לבן, לאחר הנישואין עם נשותיו, לידת הילדים, התנתקותם מלבן הארמי, המפגש הדרמטי והמסוכן עם עשו, הדרמה סביב דינה בשכם, כל זה מאחורינו והנה עתה יעקב מתיישב בארץ כנען.

כשהאדם יודע שיש לזולתו יתרון עליו והוא מקנא ביתרון זה. כלומר, בחלום השני הבינו האחים שיש דברים בגו, שיוסף תופס עמדת מפתח במנהיגות. גם אביו מבין את זה, ולכן שומר את הדבר.

הקנאה ותוצאותיה

אסור לקנא, הקנאה היא חולשה אנושית. כתוצאה מהקנאה והשנאה, יוסף לא מוצא מקומו בין אחיו. יש כאן תביעה על יעקב מדוע לא שלח את יוסף יחד איתם, למה רק לשאול אותם מה שלומם. הוא צריך לקחת חלק בנטל ולרעות יחד איתם. למה הוא לא שם יעקב כנראה הבין את המתח שיש ביניהם ומפריד ביניהם. שיקול דעת די לגיטימי, שמא ובגלל שראה בו שהוא בר חכים, קירבו יותר כדי ללמוד איתו, אבל נשים לב מה האחים רואים כתוצאה מזה. כשלים חינוכיים אלו מביאים אותנו למציאות שלא העלינו על דעתנו, שבני אברהם יצחק ויעקב, האמורים לשמש גרעין לאומה ייעודית וערכית, הנושאת את דגל קדושת החיים, הערכים, ההומניות, הרחמים והחסדים, ולמן הרגע שהם רואים שיוסף בא אליהם "ויתנכלו אליו להמיתו". הם מתכננים לסגור איתו חשבון ברמה של מוות. משהו שמנוגד לתרבות ולמורשת היהדות. ללמדנו, אין שום אדם חסין אם הוא מפתח בתוכו שנאות וקנאות. יכולה להיות לו תרבות, מורשת וערכים נפלאים, אך אם לא יגדור בעד עצמו מפני חולשות אנושיות, גם הוא עלול להתדרדר ולהגיע לדברים נוראיים.

אל נחשוב שהם לא באמת התכוונו להרגו, התכוונו והתכוונו. הם אומרים: **עֲתָהּ לְכֹה וְנִהְרְגָהּ וְנִשְׁלַחְהָ בְּאֶדְ הַבְּרוֹת, וְרֹאבוּן מִתְעַרֵּב וְאוֹמֵר, לֹא לְכָל בּוֹר: אֶל-תִּשְׁפָּכֶיךָ הַשְּׁלִיכִי אֹתוֹ אֶל-הַבּוֹר הַזֶּה, הַקְּלֵה, בּוֹר יֵבֶשׁ וּבִתּוֹכּוֹ נַחְשִׁים עֲקָרִיִּים, וּבַחֹר בֶּן שֶׁבַע עֶשְׂרֵה נִזְרַק לֶשֶׁם לֹא אוֹכֵל וּשְׂתִיָּה וּלְלֹא יִכְלֹת לְצַאת מִשָּׁם. וְאִז כִּשְׁמֹעִים סוֹחְרִים מְדִיִּינִים וְיִשְׁמַעְאֵלִים, מִתְעַרְרֵר אֶחָד מֵהָאֲחִים, יְהוּדָה, וְאוֹמֵר: **מִהַּ יִצְעַע כִּי נִהְרַג אֶת-אֲחִינִי וְכִסְיִנִי אֶת-דָּמִן. לְכֹה וְנִמְכְּרֵנִי לְיִשְׁמַעְאֵלִים וְיִדְנֵנִי אֶל-תְּהִי-בִּי, וְאַחַר הֲכֵל הֵם מִפְּשִׁיטִים אוֹתוֹ, מִכְּתִימִים אֶת כּוֹתְנָתוֹ בְּדָם, וּמְאַלְצִים אֶת יַעֲקֹב לַחֲיוֹת בְּשֶׁקֶר: **"טָרַף טָרַף יוֹסֵף", ז"א כֹּל הַחַיִּים שֶׁלֵּהֶם בְּגִלְל הַשְּׂנֵאָה וְהַקְּנָאָה מְגִיעִים לַחַיִּים שֶׁל שֶׁקֶר. וְיַעֲקֹב מִמָּאן לַהֲתַנַּחֵם.******

מלחמת היהדות בתרבות יוון

בימי החשמונאים היה שלטון זר של היוונים בארץ הקודש, כולנו נשלטנו על ידם. אבל כל עוד נתנים לנו כיהודים להתנהל לפי אורחות חיינו: ברית מילה, שבת, נישואים, אז כל יהודי יתנהג איך שירצה ולא יתערבו לנו בחיים. אבל היוונים, מלבד השליטה הריבונית ניסו לפורר את העם

אדם שעובר כ"כ הרבה מחפש רק שקט, שלווה ומנוחה, זה טבעו של אדם. והנה אנו רואים שלאחר כל הדרמות באה צרה חדשה: יוסף בן הזקונים, הוא בר חכים-חכם כדברי התרגום, ומטבעו של עולם יש העדפות לבן או לבת כאלו על פני בנים אחרים. רק אסור להצפין זאת החוצה, צריך שההורים יידעו איך לשמור על שוויון גמור בין הבנים והבנות כי באמת כל בן וכל בת הם עולם ומלואו. לכל אחד יש את הייעוד שלו, והורים צריכים להיות נבונים בעניין זה.

העדפה והתנשאות גורמים לקנאה

אחי יוסף רואים ש"אותו אהב אביהם" ויעשה לו כתונת פסים" ייחודית, וברור שזה מעורר קנאה באופן טבעי. כבר כאן מזהים משהו שיכול לערער את השלום והאהבה בין האחים שיוסדו בכשל חינוכי של הורים וכן בכשל תובנותי אצל האחים. יוסף חולם חלום שקמה אלומתו וניצבה וכולם משתחווים לו. לא צריכים ללכת לפותר חלומות כדי להבין את הרמז ליתרון יוסף על פני אחיו, אם זה מה שיוסף חלם כנראה זה מה שהרהר ביום. כתוצאה מכך נוצרת שנאה של האחים כלפי יוסף, כל האחים שווים אך ברגע שיש התנשאות נוצרת שנאה. לא חייב להיות שוויון בעולם הרגשות, ההישגים וכו', כי יש הבדלים, אבל הם אחים, וכאשר אחד מן האחים מתנשא זה גורם לשנאה וזהו כשל מבחינת יוסף.

ושבו ישנו חלום שני, יוסף זוכר את התגובה על החלום הראשון, ובכל זאת הוא מספר את חלום השני שהשמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לו, כלומר אף ההורים משתחווים לו. ואף שכאן השנאה הייתה צריכה לגדול, אחיו התקנאו בו ואביו שמר את הדבר. עד עכשיו גילינו את התמימות של יוסף וחולשת האחים אל מול תמימותו, וכעת קנאה. ומהו ההבדל בין קנאה ובין שנאה? קנאה היא

יהודי, כיצד? ניסו למכור ולשווק את התרבות היוונית לבני ישראל. אמרו להם יש תיאטרון, ספורט והרבה אומנות ויופי בתרבות יוון. ובאמת הרבה קונים יש לאומנות זו. אילו היוונים היו דורשים רק שלטונות ריבונית, לחיי, אבל מרגע שגזרו גזירות שמד על מי שיקיים את המצוות, אז כבר מגמה איננה. ואכן, בתולדות לאחר החופה היו נבעלות קודם להגמון. ביטוי לכך שרצו לטמא אותנו, ובלי זהות רוחנית אנחנו בבעיה, כולם הבינו שזה או להיות או לחדול. באותם ימים העם היהודי נחלק לשניים, אלו ששמרו על המורשת, ואלו שהעדיפו את תרבות יוון. אבל צריך קו מבדיל, לא משתפים פעולה עם האויב. "חכמה בגוים - תורה בגוים - אל תאמן" ("ע"פ איכ"ר ב), כלומר, היו דברים שבהם הודו חכמי ישראל לחכמי הגוים שצדקו בתיאוריה מדעית וקלטו מהם. **אבל תורה ואופן התנהלות, זה דבר שונה בין ארץ ישראל ובין הגוים.** לא משתפים פעולה, כי הוא איבד שמוע מאיתנו מלהתנהל עפ"י דרכינו. ואכן האחים המתיוונים נלחמו באחיהם.

שנאת עולם לעם עולם

במבט חודר אנו למדים מפרשת וישב שאין לערב את אומות העולם במאבקים שלנו. מאבק צריך להיות פנימי מתוך חתירה להגיע לאמת. ולמן הרגע שמערבים את אומות העולם זהו בעיה. אומות העולם לא כי"כ אהבות אותנו, יש להם הרבה שנאה. אמרו חז"ל: שנאת עולם לעם עולם בגלל תורת עולם, האם ראיתם באומות העולם עוד תורה כזו שאומרת: ואהבת לרעך כמוך! האם יש עוד תורה שאומרת: לא תשנא את אחיך בלבבך! האם יש תורה שאומרת: לא תקום ולא תטר! תורה שמחנכת לערכים וחסדים. לא שאנחנו צריכים לשנוא אותם, אלא להתווכח בינו לבין עצמנו, ויכוח פנימי.

פרשת מכירת יוסף - לקח לדורות

יש הרבה דברים שאחי יוסף צדקו והוא לא, וכן הפוך. יש דברים שאבא יעקב שנה וכו', זה טבעו של עולם שבתוך משפחה וקהילה יש ויכוחים וגם בתוך אומה, והם חיוביים ככל שהם תרבותיים, ומנסים לשמוע ולגבש זה דבר חשוב. רק לא לעבור קווים אדומים, לא להגיע לשנאות, קנאות, שקרים, כי אלו מערערים את תוקף הלגיטימיות שלנו. **אנחנו נציג הכל ומי שמציג אמת יותר נכונה ומתנהל עפ"י האמת.** ולמן הרגע שיש עמדות מתוך קנאה ושנאה ושקרים, זה לא דמוקרטיה אמיתית אלא מזוייפת. אם מערבים את אומות העולם זו חציית קו אדום גדול מאוד.

המשך בעמוד הבא...

העלון מוקדש לזכרו של

ר' מאיר ב"ר יוסף מינס נע"ג

הליכות עם ישראל-עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' נחל גמלא 2, קריית אונו, ת.ד. 211, מיקוד: 55100

בשיתוף: "אורות יצחק", גרעין תורני קהילתי - מודיעין

מכון תורני לחקר מנהג העדות

שבתות עיון וירחי כלה

כולל אברכים

ארגון "אשת חיל"

בית מדרש לדיני הממונות

המרכז העולמי למשפט התורה

המשך: לקחי מכירת יוסף לאור נרות החנוכה מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

רוצים להאיר עם הנר הזה ולשדר לכולם ייחודיות ואחדות, אבל אחדות תוך פגיעה בייחודיות - לא. ייחודיות שמזמינה פלגנות - לא. ורק באחדות נוכל להישמר עדי עד בבחינת "וארשתוך לי לעולם".

חוץ "נר איש וביתו". אין חובה שכל אחד ואחד ידליק, זה רק הידור, כדי לבטא את האחדות מתחילה מהמשפחה. אם היא מפוררת כמו בני יעקב אין אחדות. אבל אם במשפחה חרף ההבדלים בין האחים והאחיות מטפחים אהבה, ויכוח הוא אמתי ענייני ומהותי, זוהי משפחה מאוחדת, ועל הנפלאות, שעשית עמנו בימים ההם בזמן הזה, אנחנו באמת

כך היה בימי החשמונאים וכך בימינו שלנו. ולכן פרשת השבוע אכן מוסרת מסרים חדים לכל הדורות, דמוקרטיה אמיתית כן. דמוקרטיה מזויפת אשר אמורה לבלבל את בני האדם או לפגוע בעצם קיומנו - לא ולא. זהו המסר של פרשת השבוע. וזהו המסר גם של חנוכה. נשים לב, מה אנחנו עושים בחנוכה? מדליקים נר חנוכה ליד פתח הבית, כלפי

מהר"י קאפח כדין מעמיק בהוראת הדין ומחנך לשעה ולדורות הרב נהוראי יהב יצ"ו

בקרבת בית הכנסת וכל אחד מן האחים הציג להעלות את מחירו ובלבד שיזכה בבית הסמוך לבית הכנסת שרינת התורה והתפלה יישמעו בביתו. וכאן אנו שומעים יהודי הטוען שאינו סובל רינת התורה והתפלה, תימה. ועד כדי כך הטיל חיתתו, שהזקקו להציב זקיפים על יד החלונות לפתחם בעת הלחש כדי להחדיר מעט אויר, ולמהר לסגרם בעת החזרה לבל ישמע חלילה קול התפלה בחוץ, כמו בזמן הגזרה רח"ל אשר אבותינו ספרו לנו".

ובתגובה לדברי הרב ישראלי העיר מארי בעניין החשש לירידת ערך הדירה כי למעשה לא הפסיד התובע מאומה, אלא רק לא הרויח הרבה "וכללא הוא אעבורי רווחא לא מיקרי פסידא" והוסיף: **ואדרבה אצל יהודים שומרים תורה ערך הדירה עלה.** ומארי חותם פסקו בנזיפה על "החרפה הגדולה שנתגלתה לעינינו: עשרות רבות של יהודים שומרים תו"מ ואין להם מקום תורה ותפלה ונאלצים הם להצטופף ולהסתופף במרתף שחור שפל אפל כמה מדרגות מתחת לפני האדמה ללא אויר וללא שרותים... זוהי חרפת כל העיר". וכאן מקים מארי קול קורא לגורמים המקצועיים: "אלה ראש העיר היהודי? איה משרד הפנים?... שלשה משרדים מכובדים אשר בראשיהם עומדים אישים מכבדי תורה ומצוות, ותחת ידיהם מתגלגלים מיליארי לירות, ואינם נוקפים אצבע לגול את החרפה הזו מעל עיר הקודש ירושלים... חדשים לבקרים צצים מעט מהם מפורקים ביותר, ואלה גורפים מאות אלפים מכל משרדי הממשלה ועושים פעולות ראוה שאין בהם שום תועלת, ומידי פעם מזמינים שר מסוים או מנהל מחלקה במשרד זה או אחר, מהללים ומפארים אותו לעיני משתתפי ההצגה, ובכך זוכים לכספים ללא חשבון וללא גבול, ואילו בית א-לוהים ימשיך לשבות במרתף כפי שנגלה לעינינו... ע"כ.

ראוי פס"ד זה של מו"ר על שלל מרכיביו להילמד בכל מכון להכשרת דיינים ולהוות אבן דרך לדיינים היושבים על מדין. תכנו, סגנונו, חדותו והמסר החינוכי-ערכי המפעם מתוכו- ראוי שיהיה מודל לחיקוי בקרב הדיינים לדורות עולם. וראוי לשיר למארי את אשר שרו לרב אמי ורב אסי בעת סמיכתם לדיינים: "כל מן דין, כל מן דין- סמוכו לנא!" (סנה' י"ד, א) דיינים כאלה אנו רוצים. סמוכו לנו עוד כמותם!

ישירות בתשו' רבנו שהאיסור הוא לעשות שימוש כל שהוא רק מעל ההיכל, אך כאן אין היכל "ולא בית כנסת רק מרתף אפל ושפל שמחוסר ברירה מתפללים בו כמה יהודים באופן ארעי וזמני בהחלט... ועל זה מתלוננת כנסת ישראל: שמוני בניך כחולדה זו הדרה בעיקרי בתיים" (פסחים ק"ח, ב). ממילא הדין בשו"ע וברמ"א והפוסקים - "לא שייך כאן כלל".

גם מה שארע לט"ז במיתת בניו: "הרי מלבד שיש לומר דשאני הט"ז דהקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה... הרי הנדון של הט"ז הוא ב"כ קבוע ובנדון דידן אין ב"כ קבוע ואפילו היה ב"כ קבוע אין הצבור חייב להתחשב במי שרוצה לנהוג במילי דחסידותא, אלא אמרינן ליה דינא הכי, והרוצה להתחסד יעשה זאת על חשבון, ועל חשבון הוא בלבד" (דברים כדרבנות!). וממשיך מארי: "ואשר טענת הרעש שמדריך את מנוחתו (=רמס מנוחתו לשון מליצית ע"פ שופטים כ, מ:ג: "פְתָרוּ אֶת בְּנֵימִן הַרְדִּיפָהּ מִנִּיחָה הַרְדִּיבָהּ") טענה זו, תמוהה למדי, כי הלא המתפללים הללו הם בני העדה האשכנזית, וחזקה על בני עדה זו שאינם פותחים בתי כנסיות שלהם שעתיים או שלש שעות לפני עלוה"ש, ולכל המוקדם פותחים בחורף שעה אחר עלוה"ש בפרט בשבת כמו שכתב הרמ"א... (העקיצה כאן ברורה!) ואף אם מתפללים כותיקין האם אפשר לומר כי בשעה זו מדריכים מנוחתו של יהודי? הפלא ופלא, דוד אמר (תהלים ק"ט, מ:ב): "חצות לילה אקום להודות לך"... **ולא שמענו שחז"ל האשימוהו בהפרעת מנוחת השכנים.** ואם מקיימים לעתים שיעורים שיעורי תורה הרי קול רנה של תורה אין דרכו וטבעו להשמע אלא בלילה... ולא גרע מקול תינוקות של בית רבן שהמלמד יכול ללמד גם בלילה ואין השכנים יכולים להתנגד... ולא זו אף זו, הרי ישנו חוק עירוני שכל רעש בלתי סביר אחרי השעה עשר בלילה רשאים השכנים למנועו אם ירצו, **אף בנדון זה אל לנו להתערב** ואם באמת המתפללים מרעישים רעש האסור בחוק אחרי הזמן המותר בחוק, יפנה למשטרה וזו ודאי תזהיר אותם" (כלו- כשהחוק נוגד את התורה אנחנו בביה"ד נאמר את דעת התורה ואם ירצה זה ללכת למשטרה לכוף החוק - ילך לו). בשלב זה עוטה מו"ר מעל גלימת הדיין שלו את גלימת המחנך הדגול המאיר לארץ ולדרים עליה ברגש יהודי אותנטי ללמדנו אורחות צדיקים, והוא תמה היאך יהודי מתלונן על רעש של תורה: "וכאן אספר מעשה שהיה בחו"ל (תימן) בשני אחים שהניח להם אביהם שני בתיים, אחד הבתים היה

מעשה בתיק ערעורים (תשל"ז) שהגיע לפני מו"ר- **מארי** בישוב על מדין בביה"ד הגדול יחד עם שניים מחשובי הרבנים הגר"ש ישראלי מראשי ישיבת 'מרכז הרב', והגר"מ אליהו לימים הראש"צ (עדות ביהוסף ס' נט). התובע תושב בית וגן מתלונן על רעש שנגרם לו מחמת בית התפלה שנמצא בקומת המרתף שמתחתיו ובפרט מאז שהורחב בית התפלה לכלול חדר מחסן שהיה מתחת לדירתו ממש. עוד טוען שזה גורם לפיחות בערך דירתו מחמת הרעש. כנגדו נטען שהמתפללים מצדם סוגרים החלונות בעת התפלה ומשתדלים מאד שלא יגיע רעש. כרקע להמשך, אציג כאן בקצרה את הדין ההלכתי הנדרש: **רבנו הרמב"ם** בשאלה (קנ"ג) על חנות שנמצאת מעל ב"כ ענה שחייב הדר בבית להישמר במקום שמעל ההיכל, לא יישן עליו ולא יעשה עליו מלאכה. אך מותר לו להתעסק בשאר הבית, כפי שירצה". **המהר"ם מרוטנבורג** נטה לומר שאין לעשות כל תשמיש של גנאי מעל ביה"כ כולו ודעתו נפסקה בשו"ע קנ"א, ב. אך הרמ"א צמצם דינו רק לבית שנבנה לשם ב"כ, אך בית שייחדו לב"כ לאחר שנבנה (כמו במקרה דנן) מותר לשכב עליו. והט"ז והמג"א כתבו שגם לאחר היתרו של הרמ"א - שומר נפשו ירחק מכך כי יש בזה סכנה (והגר"ע יוסף בתשובה משנות ה-80 ביבי"א ו'כו' פסק כמב"ם והביא בשם החיד"א שאילו ראה השו"ע תשובת הרמב"ם היה חוזר בו ודחה שם כל מי שניסה לעשות אוקימתא בתשו' הרמב"ם כמו שרצה הרב משפטי עוזיאל. ומה שהט"ז שבת מדרשו וביתו היו מעל ב"כ וכתב על עצמו: "ונעשתי הרבה במיתת בני ותליתי בזה", יש לתלות כיון שעשה שימוש במקום שמעל ההיכל שאסור כתשובת הרמב"ם). והנה הדין הרב ישראלי שם האריך בפס"ד שהסתעף לכיוונים שונים לבאר כי אין למרתף דין ב"כ כיון שזו "שכירות בלתי מוגנת והרשות בידי בעה"ב להוציא משום בכל זמן ועידן וא"כ גם אין בו קדושת בכ"נ" ממילא איסור אין כאן וגם חשש סכנה שכתב הט"ז לא שייכא כאן. גם השמעת קול מוגבר מותרת כיון שמדובר במצווה. ודחה הערעור כולו, וסיים שאם ניתן להוכיח שערך הדירה ירד בגלל ביה"כ בקומה התחתונה רשאי התובע לפנות לביה"ד, אך בינתיים אין לכך כל הוכחה. יש לציין שהגר"ש ישראלי כלל לא לקח בחשבון את תשובת הרמב"ם בכל מהלך דינו ולא זכרה.

והנה בתשובתו הנפלאה והחדה של מו"ר שנכתבה קודם העיון בדברי קודמו, פותח מו"ר את הכרעתו

לק"י יום ו' יד' אייר התש"ס

לכבוד מו"ר הרה"ג יוסף קאפח שליט"א כנה"ר שלום. ראשית, דורש אני בשלום כתר, ומקווה כי שלומי ישגה. ה' יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, בבריאות מעליא, ברוב כח, וכט"ו.

בהל' תפילה:

א. בפ"א ה"א כתב הרמב"ם שעיקר מצות התפילה הוא מה"ת, ושאר הפרטים מדרבנן. שאלתי, מי שנסתפק לו אם התפלל את כל התפילות של אותו היום (או כלל לא יתפלל), למעשה - האם חוזר ומתפלל י"ט ברכות, או תפילה קצרה (כיון שהנחם הוא דרבנן). והאם יש פ"מ אם נסתפק בתפילה אחת או בכל התפילות של אותו היום.

ב. לדעת הרמב"ם, מי שכבר התפלל תפלה אחת באותו יום (ערבית), האם בשעה שיתפלל תפילה נוספת באותו יום (שחרית ומנחה) נחשב כעוסק במצוה מה"ת, כיון שתפילה היא דאורייתא, או

לכונן אלו יוסף, אשר אמר לכם תעשו

נחשב כעוסק במצוה מדרבנן. [ת] כעוסק במצוה מדרבנן. ג. האם למעשה אשה חייבת בג' תפילות. (ואם משום שאין יכולות לכונן דעתן, מה הדין כשיכולות). [ת] אינה חייבת בשלש תפילות בזמניהן דהוא מצוה שהזמן גרמה. לפיכך חייבת בתפלה אחת ביום כפי צחות לשונה, וכך נהגו זקנותינו.

ה. בסוף פ"א הרמב"ם מביא את דעת הגאונים ולא חולק, האם מסכים לזה להלכה? [ת] ממה שסיים בדברי הגאונים נראה שכן דעתו. ו. בפ"ג ה"ז פסק הרמב"ם שהמתפלל תפלה קודם זמנה לא יצא ידי חובתו, וחוזר ומתפלל אותה בזמנה. משמע בין בצבור ובין ביחוד. בהמקור שמביא מרי לדבריו בהערה י"ג משמע לכאור' [ה] שצריך להתפלל קודם זמן תפילה - יצאו. כיצד מתיישבים הדברים. [ת] מדובר שם בתפלת ערבית.

ז. (שאלה לא להלכה) בפ"א ה"ג כתב הרמב"ם: "והכל היו מתפללין נוכח המקדש בכל מקום שיהיה". ושם בהערה ט"ו מרי ציטט מדברי הרמב"ם במו"ג, שם כתב שאברהם

כ"ד יוסף קאפח.

הכו"ח לכבוד התורה הצמא לינק מתורתו מיכאל בן שלמה.

שו"ת מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

www.moreshet.co.il ואתר "נצח ישראל" www.net-sah.org

ש. א. הרמב"ם פסק בהלכות חנוכה שאין מדליקין נרות חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם שקיעתה לא מאחרין ולא מקדימין. בכל מקום שנאמר ברמב"ם שקיעת החמה משמע צאת הכוכבים. האם גם כאן זו אותה משמעות?

ב. אנו ציבור מתפללים במניין מצומצם מאוד 1. האם ניתן להתפלל מנחה לכתחילה בתוך 13.5 דקות מהשקיעה? הרי הרמב"ם, מרן ורמ"א זה עדיין נחשב ליום.

2. האם עדיף להתפלל מוקדם יותר מנחה ומעריב ולהשתדל להדליק תוך חצי השעה הסותרת? או להדליק תחילה נרות חנוכה ואח"כ להתפלל מנחה במסגרת ה- 13.5 דק' הנחשבות

עדיין ליום? ת. א. לא. רק מתחילת השקיעה, בערך בשעה 16:40. ב. באופן שתיימו לא יאוחר מ 16:30 כדי שתספיק להדליק בזמן.

לפירבינו,

אין שום קדושה לשמן שלנר חנוכה.

תתמה עליו, מה דינו? ת. 1. אם יש לו מי נוסעת. ולעני' רק כשהיא חונה.

ש. האם מותר להשתמש בבורר אשר מגדיר מיהו הבורר שיטפל בתיק. הרוצה לדון בבית דינו יתבונן כי כל מחלוקת בקשר להסכם זה, תידון בפני הרב רצון ערוסי שליט"א, ו/או בפני דיינים שימנה הרב. כדאי להוסיף משפט נוסף, האומר כי 'חתימה על הסכם זה, מהווה חתימה על הסכם בוררות בנוסח הנהוג בבית הדין'.

ת. לפי רבינו, אין שום קדושה לשמן של נר חנוכה, אלא שכל זמן שהנר דולק, בזמן ההדלקה, שהוא חצי שעה או יותר, אין להשתמש לאור הנר.

היה והוא ערירי, ואם הוא יתעכב בסופר, עד סוף זמן הדלקת נרות, כלומר לא יוכל להגיע לביתו כדי להדליק, יבקש מהנהלת הסופר שיצטוו עבדו, שישמחו על כך. 2. אם הוא ערירי, שאין מי שידליק עליו, בביתו, אזי ידליק בקרון, לפי הגרי"ע ולא תשמישי קדושה.

בית הדין לדיני ממונות הרב הדין ישי סלמון יצ"ו

מהו בית הדין לממונות קרית אונג?

מורנו הרב רצון ערוסי, מקדיש מאמצים כבירים, להפצת משפט התורה בישראל. בכלל מאמצי, כנסים, הרצאות, פרסום מאמרים ועוד. גולת הכותרת היא בית הדין לממונות בקרית אונג, בו כל אדם יכול לבוא ולהתדיין בדין תורה ע"פ ההלכה.

האם ניתן לאכוף פסקי דין של בית הדין?

בהחלט כן. ע"פ חוק הבוררות כאשר שני צדדים חותמים על הסכם בוררות, מקבל הבורר סמכות שפיטה בנושא שנחתם. אם חלילה, צד אחד אינו מקיים את הפסק, ניתן לאשר את פסק הדין בהליך פשוט בבית המשפט המחוזי, ואח"כ ניתן לאכוף את הפסק באמצעות ההוצאה לפועל.

באילו נושאים עוסק בית הדין?

בית הדין אינו עוסק בגיטיין וחליצה, ונושאים אלו מסורים ע"פ החוק רק לבתי הדין הרבניים. אמנם, נושאים ממוניים הכרוכים בהליכים אלו, יכולים להיות נידונים בבית הדין. כמו כן בית הדין אינו עוסק ואינו בעל סמכות חוקית, במשפט הפלילי על כל היבטיו.

אני חותם על עסקה מורכבת. כיצד אוכל להבטיח שאם יתעוררו בעיות, הם יידונו בדין תורה?

ניתן להוסיף בכל חוזה או הסכם, סעיף בוררות אשר מגדיר מיהו הבורר שיטפל בתיק. הרוצה לדון בבית דינו יתבונן כי כל מחלוקת בקשר להסכם זה, תידון בפני הרב רצון ערוסי שליט"א, ו/או בפני דיינים שימנה הרב. כדאי להוסיף משפט נוסף, האומר כי 'חתימה על הסכם זה, מהווה חתימה על הסכם בוררות בנוסח הנהוג בבית הדין'.

מהם יתרונות בית הדין? האם הוא עדיף על בית המשפט?

התורה מצווה אותנו לשפוט על פי דין תורה. השפיטה לפי דין תורה מייקרת ומכבדת את התורה ומהווה מצווה נכבדה ככל מצווה אחרת. אין זו רשות, אלא חובה גמורה. ערכי הצדק והשלום של תורתנו הקדושה הם הקו המנחה את בית הדין בכל פסיקותיו ופעולותיו. מלבד זאת, ישנם יתרונות נוספים בהתדיינות בבית הדין: הליך הבוררות הינו דיסקרטי,

איש אינו מקבל את המידע מלבד הדיינים והצדדים המעורבים. כך מחלוקת רגישות בתוך חברות, עמותות או משפחות, יכולות להיפתר ללא חשיפה מיותרת. כמו כן, הליך הבוררות מהיר יותר. למהירות ההכרעה לעיתים קרובות יש ערך כלכלי משמעותי.

יתרונות של בית הדין בקרית אונג?

בבית הדין ישנה שקיפות מלאה. התובע מגיש כתב תביעה והנתבע כתב הגנה. כל המסמכים מועברים לשני הצדדים והחזית ברורה. בסופו של הליך ניתן פסק דין מנומק המבהיר לצדדים את שיקולי בית הדין בהכרעתו.

מיהם הדיינים בבית הדין?

מרבית הדיינים הם בעלי תעודת 'ידין ידין', כלומר תעודה המאפשרת להם לדון כדיינים בבתי הדין הרבניים בישראל, לאחר לימוד אינטנסיבי של תולדות ערוך חושן משפט שאבן העזר. דיינים נוספים הם ממונים בתחומי המסחר, המשפט ועוד, ומשובצים בהתאם לצרכי כל תיק ותיק.

האם ניתן להגיע לבית הדין לגישור?

כן. ניתן לפתוח הליך גישור. בהליך כזה הצדדים אינם חותמים על שטר בוררות ולבית הדין אין סמכות כפייה כנגדם. ההליך מתנהל בפני שלושה דיינים ככל בוררות. לאחר שהצדדים פורסים את משנתם, יציע בית הדין הצעה השומרת על האינטרסים העיקריים של הצדדים המעורבים. לעיתים בהליך גישור, מקיים בית הדין ברשות כל הצדדים, שיחות פרטיות עם הצדדים המעורבים, כדי להבהיר בדיסקרטיות את התועלת שתצמח לכל צד מהסכמה לפתרון שבגישור.

כיצד אפתח תיק בבית הדין?

ניתן לפנות לבית הדין בכתובת המייל: bdmamonot@gmail.com כמו כן ניתן לפנות באמצעות פקס מספרו: 03-5340819-1533 או באמצעות הדואר בכתובת ת.ד. 211 קרית אונג ולציון עבור בית הדין. כדאי להגיע להסכמה עם הצד השני על זהות הבורר. במידה שהצד השני מסרב לדין תורה, יוכל בית הדין לתת לצד הפונה, היתר הלכתי לתבוע בערכאות.